

Jak od najmłodszych lat wspierać rozwój mowy dziecka?

Naszym podstawowy sposobem komunikacji jest język. Na lepsze relacje z innymi w przyszłości ma sprawne i jasne komunikowanie swoich potrzeb co jest gwarancją większej pewności siebie. Musimy pamiętać, że bardzo ważne w każdym wieku jest wspieranie rozwoju mowy dziecka.

Powinniśmy pamiętać, że zgodnie z normami rozwoju dziecko powinno zacząć mówić około 2. roku życia. Na początku będą pojawiać się pojedyncze słowa, z czasem jego zasób słownictwa i poziom skomplikowania zdań stopniowo będą wzrastać. Nie zapominajmy, że to tylko ramy – każde dziecko rozwija się indywidualnie. Jeśli coś nas niepokoi w rozwoju dziecka, powinniśmy umówić się na wizytę u specjalisty.

Mimo tego, że nasze dziecko radzi sobie dobrze z mową, warto zastanowić się nad najlepszym sposobem wspierania jego rozwoju. Musimy pamiętać, że te słowa, które dziecko rozumie, może różnić się od zasobu słów, których używa. Każda wspólna aktywność wspierająca mowę pozwala dziecku trenować zarówno bierny, jak i czynny zasób słów.

Jakie ćwiczenia i zabawy pomogą w wspomaganiu rozwoju mowy?

Zacznijmy od kąpielii słownej – polega ona na częstym mówieniu do dziecka. Wykorzystujemy do tego codzienną aktywność. Opisujemy na bieżąco to, co się dzieje – dotyczy to zarówno działań wykonywanych przez nas, jak i przez dziecko, np. „Obieram ziemniaki. Zobacz jaki ma kolor skórki. Dotknij – jest twardy”. Staramy się przy tym mówić głośno i wyraźnie. Unikamy zdrobnień i nie mówimy „po dziecięcemu”.

Powtarzajmy po dziecku treść w poprawnej formie. Gdy nasze dziecko mówi po swojemu, powtarzajmy po nim tę samą treść w poprawionej gramatycznie formie. Nie nalegajmy, żeby dziecko powtarzało słowa. Na początku nie wymagajmy od naszej pociechy prawidłowej artykulacji.

Do codziennych zajęć wprowadźmy wyliczanki, rymowanki, piosenki i zabawy ruchowe połączone ze słowami i pokazywaniem, np.: części ciała.

Świetną zabawą dla najmłodszych będzie również naśladowanie dźwięków, głosów. Mogą to być wydawane dźwięki przez różne elementy naszego otoczenia takie jak np.: dźwięk klaksonu w samochodzie, jak i odgłosy zwierząt. Dając sami przykłady, uważnie przysłuchujmy się naszemu dziecku. Podczas wydawania różnych dźwięków i naśladowaniu odgłosów wspierajmy się ruchami rąk i całego ciała. Dziecko powinno w wieku 2-4 lat wysłuchiwać i rozpoznawać odgłosy z otoczenia bez pomocy wzroku. Natomiast starsze dzieci mogą bawić się w wystukiwanie (np. używanie instrumentów muzycznych), powtarzanie rytmów oraz w wysłuchiwanie wyrazów w zdaniach, sylab i głosek w wyrazach.

Czytajmy dziecku książeczki, nazywajmy to, co widzimy na ilustracjach. Sprawdzajmy, czy nasz maluch rozumie wszystkie wyrazy, zadając mu pytania.

Słuchajmy co mówi nasze dziecko, obserwujmy je. Zachęcajmy je do komunikowania się, dostrzegając jego potrzeby. Starajmy się nie wyręczać naszego dziecka w mówieniu, nie starajmy się zrozumieć w lot jego potrzeb – niech próbuje nam je przekazać słowami. Nie przerywajmy w połowie wypowiedzi dziecka, pozwólmy dokończyć jemu wypowiedź. Nasze słownictwo powinno być zróżnicowane, ale znane dziecku. Nasze słowa i zwroty, powinny dawać dziecku możliwość wyboru odpowiedzi. Podstawową formą ćwiczeń powinna być rozmowa.

Ćwicz narządy mowy – „gimnastyka buzi i języka”. Pamiętajmy, że poprawne funkcjonowanie narządów mowy to warunek prawidłowego wymawiania wszystkich głosek. Niektóre dzieci wymawiają głoski niedbale, przy jak najmniejszym wysiłku mięśni narządów mowy. Nieprawidłowości tego rodzaju nie wynikają z wad wymowy i nie wymagają pomocy specjalisty. Wystarczy, żebyśmy codzienne przez kilka minut ćwiczyli wyrazistość mowy oraz gimnastykowali narządy artykulacyjne.

Kontakt i swobodna zabawa z rówieśnikami jest bardzo ważnym czynnikiem mogącym dość szybko przyspieszyć rozwój mowy dziecka.

Ćwiczymy oddychanie jest ono nierozzerwalnie związane z czynnością mowy oraz jej fundamentem. Stosujmy ćwiczenia oddechowe, chuchajmy, dmuchajmy.

Poprzez lepienie, klejenie, nawlekanie koralików lub budowanie z klocków, zręczność palców ma związek ze sprawnym artykułowaniem i mówieniem. Bardzo popularne są zabawy paluszkowe, np.: „Idzie rak...” itp.

Pamiętajmy, aby nigdy nie porównywać swojego dziecka do jego rówieśników oraz nie krytykować jego mowy.

Przy pomocy książek, opowiadań, obrazków lub gier, pozwalajmy dziecku na osłuchanie się z poprawnym brzmieniem głosek, których jeszcze nie wymawia. Jeśli dziecko ma problemy z wymową ćwiczenia indywidualne powinien prowadzić logopeda.

Opracowała:
mgr Paulina Kotula-Denis

Bibliografia:

https://cms-v1-files.superszkolna.pl/sites/50/cms/szablony/59609/pliki/jak_wspierac_rozwoj_mowy_dziecka_od_najmlod
https://akademiamadregodziecka.pl/wpieranie-rozwoju-mowy-u-dziecka/szych_lat.pdf